

HISTORIE & SAMTIDSORIENTERING 1985

Historiebevidsthed: Fortidsfortolkning ↔ Nutidsforståelse ↔ Fremtidsforventning

Interview med lektor Bernard Eric Jensen, DLH,
i anledning af den nye studieplan for cand. pæd.-studiet i historie.

Interviewer er Niels Holm Svendsen.

I juni 1985 udgav institut for historie og samfundskundskab, Danmarks Lærerhøjskole, en ny studieplan for den faglig-pædagogiske uddannelse i historie. Redaktionen greb anledningen til en samtale med formanden for studieplansudvalget, Bernard Eric Jensen, der blev ansat ved instituttet i juni sidste år. Her bringes uddrag fra samtalen, der førte vidt omkring og også kom ind på forventninger til historieundervisningen i folkeskolen.

Hvorfor er der lavet en ny studieplan?

Der ligger flere overvejelser bag initiativet. Den første og vigtigste har været, at mange studerende, altså tidligere studerende, har beklaget sig over, at det var først når de nærmede sig afslutningen af studiet i forbindelse med § 3 opgaven, at de egentlig fik opprioriteret historiedidaktikken. Der var et bredt ønske om at opprioritere den didaktiske tilgang meget mere radikalt i studiet.

Den anden overvejelse gjaldt indgangen til studiet. Tidligere var det sådan, at folk, der startede, relativt hårdt blev ført ind i videnskabsfaget. Der var sådan set ingen af de erfaringer, de havde med fra folkeskolen, de kunne bruge til noget i begyndelsen af studiet. Det måtte ændres. De studerendes erfaringer fra skolen skulle bruges og kombineres med videnskabsfaget historie. Derfor er indgangen til studiet for fremtiden et emnestudium med særlig henblik på historiebevidsthedens dannelse. Endelig anså vi det for vigtigt, at de studerende lærer at kombinere indsigt, teorier og metoder fra forskellige discipliner, sådan at der lægges mere vægt på den tværfaglige orientering i studiet.

Hvad er det, der skal integreres?

I første emnestudium er det didaktik og videnskabsfag. Senere bliver det metode og teori i et historisk emne. På anden del af studiet skal de

*Bernard Eric Jensen,
studienævnshoved og lektor ved
instituttet for historie og
samfundskundskab ved Danmarks
Lærerhøjskole.*

studerende som noget nyt integrere samfundsvidenskabelig teori med studiet. Ved et af emnestudierne skal de studerende nu afslutte med en didaktisk behandling af emnet. Til sidst kommer selvfølgelig som hidtil integrationen af de psykologiske og pædagogiske fag og faget historie i § 3 opgaven. Alt i alt er integrationselementet blevet mere fremherskende end tidligere.

Du fremhævede, at arbejdet med historiebevidsthed var en bedre indgang til studiet, fordi de praktiske erfaringer fra folkeskolen duede. Begrebet historiebevidsthed er i det hele taget en nyskabelse i studiet. Hvad mener I med udtrykket historiebevidsthed?

Der findes ingen kanoniseret tolkning af begrebet historiebevidsthed. Jeg vil selv sige, at begrebet inkluderer 3 forskellige ting: Fortidstolkning kombineret med samtidsforståelse kombineret med fremtidsforventninger.

Kunne du eksemplificere, hvad det er, du mener?

Ja. Historiebevidsthed er bevidstheden om en proces, et procesforhold mellem fortid, nutid og fremtid.

I den gamle studieplan var historieundervisningens teori det overordnede begreb. Nu er det historiebevidsthed og historieformidling. Det er

vigtigt at indse, at historiebevidsthed er et meget bredere og mere rummeligt begreb. Historiebevidsthed bliver til gennem medierne, børnebøger, film, TV og i dagligdagen. Den skabes i alle mulige sammenhænge og hører ikke specifikt hjemme i en undervisningssituation.

Vi havde brug for et bredere begreb, der omfattede hele menneskets tilværelse. Historieundervisningens teori er alt for institutionsfikseret.

Vil det sige, at undervisningens indhold f. eks. kan være den opfattelse skoleelever har af Anden Verdenskrig gennem tegneserier?

Ja, det er klart. Hvis jeg nu inddrager min egen søn på 7 år. Han har en relativ klar kronologisk fornemmelse af oldtiden. Den er primært bygget op ved hjælp af Asterix. Og han har forestillinger om middelalderen, der stammer fra Ivanhoe – enten fra bogen eller fra filmen, som vi har set sammen. Han har helt afgjort en historiebevidsthed, der er forstruktureret.

Det er en stor fordel for os, når vi tvinger os selv til at tænke undervisning i en bredere sammenhæng. Det er det vigtige. I studieplanen taler vi da også om historieformidlingen i og udenfor skolen.

En anden fordel ved at lægge vægt på begrebet historiebevidsthed er, at man *klart* får brudt med den antikvariske tilgang til historie, fordi det er kuriøst eller interessant. Nej, den historiske erkendelse er noget, der ligesom ligger i alle menneskers sociale videnslager, og som de så kan bruge mere eller mindre af. Det har noget at gøre med, hvad de oplever som relevant for deres tilværelse i meget bred forstand.

Endelig kan det også bygge bro mellem undervisningsfaget og videnskabsfaget, fordi de begge er producenter af historiebevidsthed.

Det må vel betyde, at hvis man tager eleverne alvorligt og ikke bare er ude på at manipulere dem fra noget ringere til noget bedre, så må undervisningen dermed få mulighed for at beskæftige sig med børnenes nære verden. Historie er ellers for ofte noget børnene sætter sig ind i, fordi læreren nu er et venligt væsen, og de lige så godt kan lave noget. Her må vel være en indgang, der gør historie vedkommende for eleverne?

Ja, jeg mener, at den tilgang i rimelig udstrækning tilsiger én at starte der, hvor børnene er. Altså tage udgangspunkt i, hvad de egentlig tænker om forskellige ting. Nogle banale spørgsmål, f. eks.: Hvordan kan det være, vi drikker kaffe her? Og det kan jo blive en interessant historie. Den banale historie om kaffedrikning fører os ind i Verdenshistorien og i den globale specialisering og måske noget med, at vi i vort samfund har brug for nogle stimulanser for at klare et vist arbejdspress.

Jeg mener, det er ikke svært at komme ind i Danmarkshistorien eller Verdenhistorien, hvis man stiller nogle relativt enkle spørgsmål:

... Hvordan kan det være, at...? Jeg mener, man skal starte i det nære, det der er inden i elevernes hoveder. Derefter kan man afdække, hvor deres forestillinger så stammer fra.

Er der ikke fare for, at eleverne springer fra, når man først spørger dem, hvad de nu går og mener, og derefter belærer dem om, hvordan det i virkeligheden hænger sammen? Når børnene først har prøvet den metode 3 gange, så hopper de ikke på den mere? De vil ikke være til grin. Hvordan undgår man det i den praktiske undervisning i folkeskolen?

Jo, men altså! Det kan godt ske, at de føler sig snydt på den måde, men i sidste ende bliver det et spørgsmål om: Ønsker personer, det være sig børn eller voksne, at have en begrundet historiebevidsthed? Jeg mener, alle mulige mytologiske størrelser sådan set kan fungere lige så godt. Man kan da godt have en myte, der kan virke og være handlingsorienterende og udfylde ens historiebevidsthed. Hvis man ikke føler noget behov for, at man skal kunne legitimere eller retfærdiggøre sin opfattelse som værende rimelig, så er der ikke noget at gøre ved det. Mennesker kan godt sige: Jeg ved godt, det kan være, der er noget, der er mere rigtigt, men jeg vil nu holde fast ved mit!

Det er først i det øjeblik, hvor folk føler et behov i en eller anden forstand for at sige: Det jeg mener, er i hvert fald noget, man kan rimeligt begrunde, at problemer opstår, og man får lyst til at afveje forskellige former for historiebevidsthed i forhold til hinanden.

Når faget historie for eleverne eller for mennesker i det hele taget knyttes til deres eget liv, når det ligesom får en eksistentiel dimension i deres dagligdag i bred forstand, så bliver store dele af historien oplevet som relevant. Jeg tror ikke det fører til en perspektivforsnævring. Det fører tværtimod til en perspektivudvidelse. Pludselig bliver det interessant at forstå andre og sig selv i forskelligheden.

For mig at se må målet være, at få folk til i en eller anden forstand at gennemskue de personlighedsdannende og samfundsdannende processer, som de selv er et led i. Og det må vel give folk en vis form for medbestemmelse over deres egen tilværelse.

Det må vel ideelt set føre til, at historie på den måde kan blive et redskab i menneskers frigørelsesproces, altså noget med, at man bliver i stand til at overskride de grænser, der har været om ens tilværelse, men som man ikke tidligere har været bevidst overfor?

Ja, det kan man sige. Nogen gange oplever vi, at vi lever under én eller anden form for tvang, som jo ikke er en rigtig tvang. Hvis vi nemlig kan gennemskue processerne, kan vi forholde os mere frit i forhold til dem.

Betyder det, at der i faget historie, sådan som du opfatter det, ligger en opfordring til handling? En tilskyndelse til at lave om på samfundet? Så bliver faget jo farligt og spændende!

Jeg mener, at historiebevidsthed er et centralt moment med hensyn til handlingsorientering. Det kan jo ske på mange forskellige måder. Det vejleder os i vore handlinger, om vi har lyst eller ej.

Hvis man ikke har det restriktive historiebegreb, hvor historie er lig med fortiden, men derimod det brede historiebegreb, som en proces vi står i – og det inkluderer altså fortid, nutid og fremtid – så vil der hele tiden være handlingsvejledninger i det, som man kan diskutere.

Jeg kan så føje til her, at det utopiske element kommer til at spille en rolle i historieundervisningen. Hvilke utopier, det være sig positive eller negative, er det at børn og andre har? Og det slår jo også igennem. Det er jo markant, at da vi engang i 70erne gik ind i en mere krisepreget økonomisk situation og samtidig blev mere økologisk bevidste, da virkede det også tilbage på vor historieforståelse. Vi begyndte at studere økologisk historie. Igen kan man iagttage, hvordan fremtidsperspektivet spiller ind i den måde, vi tolker fortiden på.

Kunne du give os nogle konkrete eksempler på, hvad elevernes fremtidsforventninger er?

Det er et empirisk spørgsmål, så det må der kunne gives svar på. For eleverne i de ældre klasser er det klart, at de har nogle fremtidsforventninger, der er kendetegnet af, at de kan blive ofre for en strukturel arbejdsløshed. Forventningen om, at mange af dem ikke kan komme i beskæftigelse giver dem en apati...

Hvordan kunne det i et fag som historie gøres til genstand for undervisning?

Det må naturligvis håndteres meget varsomt og med finfølelse. Man kunne spørge eleverne: Kan vi finde situationer, hvor noget tilsvarende

har fundet sted? Hvordan oplevede unge teen-agere situationen i slutningen af 20'erne og i begyndelsen af 30'erne. Det er jo en måde at bearbejde deres nutidssituation på. Der er afgørende forskelle på dengang og nu, men så kunne man diskutere forskelle og ligheder.

Noget andet der spiller ind i fremtidsforventningerne i dag, det ved vi f. eks. fra børnetegninger, det er frykten for det atomare kapløb. Her kunne man tilsvarende spørge: Hvordan har børn reageret i tidligere tider over for lignende anonymiseret frygt, som det er.

Er der mere, du vil have sagt om historiebevidsthed, inden vi går videre?

En enkelt bemærkning! Det bliver én af opgaverne på studiet at gå igennem historiebevidsthedens historie. Jeg gennemgår f. eks. i øjeblikket Danmark i det 18. århundrede med henblik på landboreformerne, hvor vi gennemgår den fagvidenskabelige forskning og tradition. Vi gør imidlertid ikke kun det. Vi prøver på at afklare, hvorledes landboreformerne er manifesteret i monumenter. Film skal vi også tale om. f. eks. »Kongen bød«. Både skolebøger og børnebøger hører med i vort arbejde med emnet. Det samme gælder museer. På hvilken måde har museerne formidlet den historie? Man kunne også undersøge, på hvilken måde folkesangenes historiebevidsthed er præget af opfattelsen af landboreformerne.

Det må da blive et bredere spektrum af materialer, der på den måde kommer til at indgå i studiet, ikke sandt?

Ja, det er helt klart, at det bryder med den meget videnskabsorienterede tradition. Vi vil gerne sige, at historievidenskab er en producent af historiebevidsthed ved siden af en række andre. Det er måske slet ikke den mest effektive. Den, der har mest samfundsmæssig kraft. Derfor bliver vi nødt til at gå ud og se på andre.

Det sidste, jeg gerne vil sige omkring historiebevidsthed, er, at en historiebevidsthed godt kan være en gennemstruktureret og velordnet størrelse, men den kan også være ekstremt rudimentær. Det kan nemt vise sig at være en brokkasse, hvor folk har forskellige elementer, der slet ikke hører sammen.

Kan du give et eksempel på det?

Nå ja, jo, vi har lige på studiet læst en forfatter fra det 18. århundrede, en herremand, der prøver at forklare, hvad der er sket i hans levetid. Når han skal finde årsager til det, kommer han med 5 eller 6 forklarings-typer, der slet ikke hænger sammen.

Forsiden af studieplanen er prydet med en illustration til Augustins' *De civitate dei* (Gudsstaten). Skriftet er fra ca. 410, mens illustrationen er fra 1486. Billedet viser kundskabens træ og de farer, der lurar på den lærde, sådan som samtiden ønskede at fremstille det.

Hvilke, for nu at føre det konkrete eksempel et lille skridt videre?

Jo, han forklarer noget af det ved hjælp af Gud. Andet forklares ved hjælp af en kosmologi, hvor alle legemer bliver koldere. Det forøgede

skattetryk bruges som forklaringsmodel. Atter andet som følge af syfillisens fremtrængen. Det er 4 af de elementer, han bruger, hvor det ikke lader sig gøre at finde en indre sammenhæng.

Hvad mere vil du pege på som vigtigt i kandidatstudiet?

Et studium, der lægger op til, at folk dels skal kunne tage selvstændig kritisk stilling til en forskningsdebat og dels selv skal kunne udføre nogle forskningsopgaver, der må en hel del af træningen gå på, at de studerende får de nødvendige forudsætninger for at kunne klare det.

Indbefatter det metoder og helt håndværksmæssige færdigheder?

Jeg vil sige det på den måde, at det de studerende skal lære, er at forstå hele den historiske forsknings- og formidlingsproces, og alt hvad der indgår i den.

Er det endnu en ny læseplanstænkning, der med historiebevidstheden er på vej fra Lærerhøjskolen til folkeskolen? Jeg mener, først skulle vi arbejde med synsvinkler, så fulgte historiesyn og nu historiebevidsthed.

Der er nok et vist forhold mellem læseplanerne Historie 81 og Historie 84 og studieplanen, men man må ikke lave for markante koblinger. Man må nok sige, at i den nye studieplan er synsvinkeltænkningen stort set fraværende, men til gengæld er historiesynstanken meget manifest.

Studieplanen er i øvrigt et dokument, der stiller en række minimumsforordringer. Der ud over er der meget frit spillerum.

Er der nu plads til at arbejde med historiebevidsthed i undervisningen, hvis læreren følger læseplanen Historie 84? Begrebet bruges i hvert fald ikke heri.

Så vidt jeg kan læse planen, er der ikke nogen tilskyndelse til det. Det udelukkes på den anden side set heller ikke.

Der er vel en tendens til – og her må du rette mig, hvis jeg tager fejl – til at starte med en mere omvendt kronologi. Det kan være det rigtige udgangspunkt, når man har udviklet en kompleks historiebevidsthed. Men det er nok ikke den bedste måde, når man skal oparbejde den.

Fastlæggelsen af centrale kundskabsområder kan vel også blive en hemsko for dannelsen af en historiebevidsthed.

Ja, det kunne vise sig at være en hemsko, hvis man følger det. Vi lever jo i en situation, hvor der sker nogle radikale skift i vort samfund. Dengang

danskerne opfattede sig som en kristen kultur, har historiebevidstheden været forstruktureret i det lange kronologiske forløb. Det er jo ikke rigtigt tilfældet i dag. Den model kunne bruges, da alle dannede mennesker i overensstemmelse med den klassiske dannelsesstradition opfattede udviklingen som en lige linie fra Grækenland over Rom og herop.

Hvilken model skulle vi bruge i dag?

Det har jeg ikke tænkt igennem. Jeg tror, man må starte meget mere her og nu. Ikke for at blive her og nu, men for at skabe en perspektivering og for på én eller anden måde at gøre historie relevant.

Endelig må det vel siges, at vi efter anden verdenskrig har måttet opgive meget af den etnocentriske eller eurocentriske historieopfattelse, der tidligere passede til den fremherskende selvforståelse i Europa. I dag tænker vi mere i globale baner. Modeller med Europa som lokomotiv, den dur slet ikke i dag, hvor en begyndende fornemmelse for økologiske kriser på globalt plan slår igennem. Vi må til at anskue det på en helt anden måde.

Hvordan skal de kommende cand. pæd.er påvirke udviklingen?

Nå ja, nu skal det siges, at jeg ikke tror, at man i det lange løb kan klare sig uden en kronologisk grundstruktur. Ellers er det umuligt at forstå sammenhænge. Det vigtige er, hvad det er for problemer, man tager fat på i historie.

Et mere polemisk spørgsmål: Hvad uddanner I de kommende cand. pæd.er til?

Det er et svært spørgsmål. Det er klart, at nogle af de tidligere ansættelsesmuligheder ikke længere er så oplagte som før. Det gælder på seminariernes.

Nogle vil vel som hidtil blive konsulenter eller få administrative poster. Det mere sandsynlige er, at de kommende cand. pæd.er fortsætter i folkeskolen, hvor de kan tilføre skolen nogle nye impulser.

Tidligere cand. pæd.er har jo i høj grad spillet en rolle som lærebogsforfattere. Vi mener, at den nye studieplan vil gøre dem endnu mere velegnede til denne opgave.

Man må vel også sige, at i det øjeblik et mere informationspræget samfund og et videopræget samfund bliver til, så kommer spørgsmålet om den historiske formidling til at spille en væsentlig rolle. Og når vi nu opprioriterer den side, ja, så har de færdiguddannede gode forudsætninger for at magte de stillinger.

Tænker du på lokalradioer og lignende?

Ja, jeg mener, at når de studerende har gennemgået studiet og kan fremlægge nogle opgaver, hvor de har arbejdet med formidling og desuden gjort sig nogle didaktiske overvejelser, så vil der være et behov for dem.

Når vi nu ved, at langt de fleste cand. pæd.ers fremtidige beskæftigelse vil blive i folkeskolen, er det så ikke betænkeligt, at I har lagt utrolig megen vægt på at demonstrere studiets videnskabelige niveau for at vise, at I er en højere læreanstalt, og forsvindende lidt vægt på, hvordan dette niveau skal udmøntes helt praktisk i historieundervisningen i folkeskolen?

Der til må jeg sige for det første, at der lægges væsentlig mere vægt på den praktiske historieundervisning i den nye studieplan end i den gamle.

Man må også gøre sig klart, at cand. pæd.-studiet er et studium på en højere læreanstalt. Det, der er fælles for alle højere uddannelser er, at folk skal lære at tage kritisk stilling til viden og selv være i stand til at skabe ny viden. Det forudsætter noget, nemlig en indføring i videnskabsfaget og i pædagogik og psykologi. De kommende cand. pæd. er vil kunne formidle på en meget bedre måde.

Ja, ja, men netop formidlingen bygger jo meget på indhøstede erfaringer. De studerende burde efter min opfattelse også opøves i at konkretisere deres ny erhvervede viden i praktisk undervisning, der så igen på studiet kunne gøres til genstand for analyse og vurdering. Altså burde studieplanen indeholde krav om praktiske øvelser i folkeskolen, der indgik som et led i studiet. Men det har I ikke stillet krav om!

Der er svaret nej, det har vi ikke gjort.

Har I gjort jer nogle overvejelser over, hvorfor I ikke har gjort det?

Der er svaret vel igen nej. Jeg tror, det ville være et praktisk problem at håndtere noget sådant. Folk kan gøre det, hvis de har lyst til det, enkeltvis eller i grupper. Den nye studieplan giver i øvrigt mange flere muligheder for gruppearbejde. Men, et uomgængeligt krav ville være svært at leve op til.

Hvorfor dog det? Alle de studerende er folkeskolelærere.

For mig at se bliver det svært at organisere, især for vore fjernstuderende i provinsen.

Når man skal lave rammerne for et kandidatstudium, må man vel også skæve til, i hvad retning folkeskolen udvikler sig. I de visioner, Danmarks Lærerforening har formuleret i pjecen »Fremtidens skole - Skolens fremtid«, satses der meget på en nedbrydning af faggrænserne, på tværfaglighed og på projektorienteret undervisning. Desuden har man intentioner om at inddrage elevernes lokale samfund meget mere. Hvordan hænger det sammen med den nye studieplan?

Der er tværfaglighed i vort studium. Det må der nødvendigvis være. Og tværfagligheden er tydeligt styrket i den nye plan. Nu er tværfaglighed ikke det samme som projektorienteret undervisning. Jeg må svare som ved det forrige spørgsmål. Der er mulighed for at gøre det, men det er ikke noget krav. Skulle det med ind i studieplanen, ville det kræve et tæt samarbejde med andre institutter, og det ville være næsten umuligt at organisere.

Hvorfor har I ikke et emne om lokalhistorie? Det kunne man så lægge bredere an.

Praksis er, at 9 ud af 10 studerende tager sådan et emne. Vi har i studiet lagt nogle meget bløde kronologiske og geografiske fordelingskrav. Der er krav om mindst én periode før 1600, én fra 1600 til 1900 og én efter år 1900. Man skal lægge mindst 2 emner i Danmarkshistorien og mindst 1 i Verdenshistorie. Folk skal have plads til at vælge det, de har lyst til.

Instituttet dækker både historie og samfundskundskab. Man kan sige, at samtidsorientering i folkeskolen mangler en teoretisk overbygning i form af et cand. pæd.-studium på Lærerhøjskolen. Svigter I ikke lidt her ved at undlade at tage samtidsorientering med i jeres studieplan? Har I tænkt i de baner, da I diskuterede den nye studieplan?

Der har været gjort overvejelser i flere omgange med at lave et cand. pæd.-studium i samtidsorientering. Det har ikke endnu ført til noget resultat. Som samtidsorientering er bygget op i dag måtte vort institut være med, men kun som ét blandt flere institutter. Endelig er der en ny læseplan på vej for samtidsorientering. Og det var næppe en god idé at etablere et cand. pæd.-studium i samtidsorientering før man kender den nye læseplan.

Man skal imidlertid være opmærksom på, at den nye studieplan giver de studerende bedre mulighed for at vægte deres stof i retning af samtidsorientering end tidligere.

I forlængelse af dette: Er det ikke problematisk, at de studerende kun lærer én af hjælpedisciplinerne nationaløkonomi, sociologi, antropologi, politisk teori og international politik grundigt at kende, hvis vi igen tænker på bredden og på samtdsorientering?

Det kan man godt sige. Men husk på, at de formelle rammer for studiet er, at det skal kunne gennemføres på 3 år, hvis man er fuldtidsstuderende. Den reelle situation er, at der er ingen, der er fuldtidsstuderende i alle 3 år, så studiet kommer til at tage længere tid.

Det nye i planen er, at der er føjet antropologi til. At forlange at de studerende skal sætte sig ind i alle disciplinerne dur ikke. Så hellere ét grundigt.

Hvad forventes der som baggrundsviden, inden starten på studiet?

Ja vi forventer, at de studerende har noget der svarer til en liniefagsuddannelse i historie, og at de har undervisningserfaring.

Brikker til Arbejdsløshedens Historie

Brikker til arbejdsløshedens historie

Arbejdsløshed er ikke et nyt fænomen. I mere end 2000 år har arbejdsløshed været det arbejdende folks svøb. Brikker til arbejdsløshedens historie beskæftiger sig med arbejdsløsheden fra antikken frem til idag, og afsluttes med et kapitel om arbejdsløsheden i nutiden og fremtiden.

Bogen koster 168,- kr., dog 98,- kr. ved bestilling dirkede hos forlaget inden 1. januar 1986.

Forlaget Fempas (Svendrup),
Greisvej 60,
2300 Kbh. S.

Navn .....

Adresse .....

bestiller ..... stk. »Brikker til arbejdsløshedens historie«.

Hvis de studerende nu ikke har liniefag i historie, skal de så tage en tur om ad seminarieret først?

Nej, nej, der er ikke nogen formel kontrol. Det forventes i øvrigt, at man læser engelsk og tysk. Mange finder det svært i begyndelsen af studiet, især hvad tysk angår. Det går nu over, viser erfaringen.

Hvor mange læser til cand. pæd. i øjeblikket?

Der er ca. 70 tilmeldte på studiet. 15 til 20 af dem bliver nok færdige i løbet af de næste 2 år.

Hvor lang tid skal man beregne til studiet, når man skal være nøgtern?

På deltid tager det omkring 6 år. Det sidste år er der en del, der får en vikarportion, og således kan studere på heltid.

Det er muligt at være fjernstuderende?

Ja, der er mange fjernstuderende. Nogle arbejder på egen hånd ved hjælp af båndoptagelser og opgaver. Det er svært. Så er det lettere som nogle fjernstuderende gør i Århus. De er så mange, at vi kan tage over og undervise dem. Desuden arrangeres der seminarer for dem. Det er godt at være flere om det. Det skaber også bedre et studiemiljø.

Når lærere nu her omkring juletid overvejer om de skal gå på årskursus eller skal starte på et studium, hvad kan du da sige om de 2 muligheder, der kan skabe afklaring for de lærere?

Der er nogle radikale forskelle. Årskurserne giver i reglen reduktion i timetallet i skolen. Det gælder ikke for studiet, i hvert fald ikke for alle.

Årskurset er noget, der tidsmæssigt er til at overskue, fordi det som regel slutter, når skoleåret er forbi. Studiet er noget, der i praksis skal afsættes en 5 til 6 år til.

Studiet er en større udfordring end årskurset. Der stilles større krav, ikke mindst til selvstændigt arbejde. Forhåbentlig er udbyttet også tilsvarende større.

Studiets discipliner afsluttes med en eksamen. Det gælder ikke for årskurserne. I den nye studieplan gives der bedre muligheder for at arbejde sammen i grupper, når eksamensopgaverne skal laves. Det anser vi for en klar udfordring.

Du er ny på Lærerhøjskolen og har derfor endnu ikke haft lejlighed til at udtrykke din mening om folkeskolens historieundervisning i vort tidsskrift. Her har du chancen. Hvad skal der efter din vurdering lægges vægt på i historieundervisningen?

Det er svært at formulere kort, men nuvel. Der skal lægges mere vægt på hverdagshistorie, f. eks. forbrugsmønstre, arbejdsdeling m.v.

For det andet skal man starte med historien, som den opleves af børnene i dag. Derpå skulle man arbejde med lignende situationer i fortiden for at se på forskelle og ligheder. For det tredje kunne jeg godt tænke mig, at emner om folkelige bevægelser og organisationer kunne blive mere almindelige i timerne, end de nok er i dag. For det fjerde er der hele spørgsmålet om, hvad der sker i samfundet, når der kommer en ny teknologi. Man kan sammenligne vore dage med dengang bogtrykkerkunsten slog igennem. Det kunne gøres op med ideen om, at teknologien virker som en dynamo. Det afgørende for udviklingen er, hvordan den bliver socialt udnyttet. Endelig for det femte vil der nok være nogle gevinster ved at undersøge fritidsaktiviteternes historie eller mere snævert sportens historie. Det er socialt og kulturelt et meget spændende område at bakke med.

Egentlig havde jeg besluttet mig til at sige, at det spørgsmål ville jeg ikke besvare, men ... jah ...

Den, der vil vide mere om kandidatstudiet i historie, kan ringe til sekretæren på Institut for historie og samfundskundskab og få den nye studieplan tilsendt. Tlf. nr. 01 - 69 66 33 (lokal 2801).

For den, der vil vide endnu mere står studienævnensformanden Bernard Eric Jensen (lokal 2811) og studievejlederen Vagn Oluf Nielsen (lokal 2806) til rådighed.